

На чии рамене е стъпил Нютон?

Петя Кючукова, ученичка от ПГ „Свети Климент Охридски“ - гр. Елхово

Здравей, човеко, четящ редовете ми на възхищение за един велик човек. Чувал си за Нютон, нали? А знаеш ли колко от „простите“ неща, които използваме днес, са ни известни, благодарение на него? Какъв е бил животът му, как е проходил по тази трудна и интересна пътека – науката, знаеш ли?

Нютон губи баща си още преди да вдиша първата глътка въздух. За момче, това е значителна загуба. Ражда се преждевременно. Болен и хилав, животът му започва колебливо и несигурно. В училище, макар срамежлив и скромнен, стоейки далеч от шумните компании, той успява да изпъкне сред съучениците си със своите успехи и е първенец сред тях. Постъпва в Кеймбриджкия университет, където започва и неговото същностно развитие. От студент, Нютон израства до преподавател. Чете лекции по оптика, демонстрира (създадения от него) рефлекторен телескоп. Отделя доста от времето си, за да анализира въпросите, свързани с гравитацията и нейното влияние върху орбитата на планетите. Взема участие и в работата на политически учреждения. За кратко става член на Парламента, а по-късно заема поста „управител на Кралския монетен двор“. Именно по това време се премества да живее в Лондон. Избран е за председател на Британското кралско научно дружество и за член-кореспондент на Френската академия на науките.

Освен в политиката, Нютон видимо придвижва напред всеки клон на математиката, изучаван по това време. Доказва обобщената биномна теорема, извежда т.н. „метод на Нютон“, изследва кубичните повърхнини, допринася за развитието на теорията на крайните разлики. Той пръв използва дробни индекси и координатна геометрия, за да получи решения на диофантовите уравнения. Освен това - открива и нова формула за изчисляване на „пи“.

Механиката е другата негова страст. Обстойно разглежда законите за движение: скорост, сила, импулс, ускорение, всеобщо привличане, скорост на звука – все неща, върху които Исак Нютон работи, осмисля и преоткрива.

Ученият е и с огромен принос за развитието на оптиката. Нютон изследва пречупването на светлината и доказва, че отделните цветове могат да се отразяват, пречупват и разсейват, но не се променят. От изследванията си върху пречупването на светлината Нютон стига до извода, че всеки рефракторен телескоп ще има като недостатък - дисперсията на светлината в цветовете. Тогава изобретява рефлекторния телескоп с отражателна оптика, за да

избегне този проблем. Той има възможността да демонстрира телескопа си и пред Кралското научно дружество.

Теологията е доста различен негов интерес, спрямо точните науки и опити, с които се занимава Нютон. Той отделя голяма част от времето си и на изследвания на Библията, на текстовете на Отците на Църквата.

Това е Исак Нютон – креативна, нестандартна личност. Наистина - едно „украшение за човешкия род“, както гласи част от епитафията на гроба му.

Като човек, и той преживява трудности. Много от откритията, нови и непознати за средновековните хора, не се приемат изведнъж. Нютон полага неимоверни усилия, за да ги докаже и наложи. Той успява да преживее една, доста сантиментална за него, загуба – написаните книги. След пожар, голяма част от тях биват унищожени. Нютон изпада в нервно сътресение, но успява да преодолее кризата и продължава със своите научни открития.

На чии рамене стъпва Нютон, тогава? Още с раждането си, той вече е изгубил една от най-важните фигури в живота си – баща си. Момче без баща, без мъжки пример за подражание, без мъжки съвет, без мъжка опора в живота... Просто – борба. И упоритост, и постоянство, и хъс... Борба с хора, ограничени умове, неспособни да приемат нови, макар и революционни открития. И завистта не е нещо, което го подминава. Явно тя си е характерна човешка черта, както през нашия XXI век, така и тогава – в XVII век. На ниции рамене не стъпва Нютон. Разчита на своите. И отстоява себе си чрез себе си. Един изключителен ум, придържал се на собствените убеждения и възможности. Опираше се, единствено, и само - на огромните си способности, за да обясни необяснимото за тогавашното време. Човек, надграждащ себе си. Който сам строи всяко следващо стъпало по стълбата на науката и света. Нютон живее, сблъсквайки се с непознатото, и го открива. Той работи със себе си и върху себе си. Успява да промени представите, не само тогавашния, а и на днешния свят. Нютон се е съгласувал със себе си, със собствените познания, с книгите, чиито страници е прелиствал. Самодостатъчен, за да успее да се превърне в Име. Един велик човек, който сам извоюва честта да бъде споменаван и незабравим през вековете след него. Мислиш ли още, че Нютон е стъпил на нечий рамене? Бих се съгласила: Да. Нютон е стъпил на нечий рамене. Може би - на свои предшественици. Преди всичко, обаче - на своите собствени рамене! И от тяхната енциклопедична висота – на физик, математик, астроном, философ, алхимик и богослов звучат думите: „Платон е мой приятел, Аристотел е мой приятел, но най-голям приятел ми е истината.“ Гигантът е самият Исак Нютон, нали?